DET JURIDISKE FAKULTET
UNIVERSITETET I BERGEN

NOTAT

til

Fakultetsstyret

Jnr. Arkiv	Sak nr. 50/11 Styremøte 16.06.2011

ENDRINGER I OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV PÅ TREDJE STUDIEÅR

Bakgrunn

Så vel faglig ledelse, studieseksjonen som Juridisk Studentutvalg har en tid arbeidet med spørsmålet om mulige endringer på det tredje studieåret. Sentralt har stått spørsmålene om de selvstyrte obligatoriske arbeidsgruppene bør videreføres, eventuelt om formen bør endres, samt om det fortsatt bør være obligatorisk frammøte på storgruppene.

Saken var til behandling i Studieutvalgets møte 1. juni, og det ble enighet om at storgruppene fortsatt bør være obligatoriske. Derimot samlet utvalget seg om at arbeidsgruppene ikke lenger bør være obligatoriske. Arbeidsgruppene vil likevel bestå i form av virtuelle grupper i Kark hvor studentene leverer arbeidsoppgaver og kommenterer hverandre som før. Her vil arbeidsgruppene på 2. studieår videreføres til de virtuelle gruppene på 3. studieår. Tre virtuelle arbeidsgrupper vil utgjøre én storgruppe. Utvalget mener at kravet til minimum 75 % deltakelse i de obligatoriske elementene skal opprettholdes.

Fakultetet vil fortsatt booke seminarrom til gruppemøter slik at frivillige grupper har lokaler de kan møtes i hvis de ønsker å følge gammelt mønster for dette. Studentene melder seg selv inn i grupper i Mi Side etter samme mønster som for seminargruppene på fjerde studieår.

Drøftingene bygget på et forslag fra JSU, som studieseksjonen fremmet en del merknader til. Det foreligger ytterligere ett notat fra JSU, som svar på studieseksjonens merknader.

Sentralt i diskusjonen har vært om arbeidsgruppene og storgruppene fungerer etter hensikten. Spesielt gjelder dette arbeidsgruppene som er selvstyrte og uten faglig veiledning. Det er i dag svært varierende om disse fungerer slik at studentene har et faglig utbytte av dem. JSU påpeker at fakultetet her stiller et krav til studentene som fakultetet selv ikke gjenyter i form av ytterligere faglig oppfølging. Årsaken til dette har siden opprettelsen av studiet i 2003 vært for få lærerressurser. Samtidig er studentene kommet så langt i studiet at de både ønsker og bør gis større frihet.

Når det gjelder storgruppene har JSU ønsket at disse skal organiseres på samme måte som seminargruppene på 4. studieår. Etter lengre diskusjon i studieutvalget ble utvalget til slutt enig om at det ønsker at kravet til obligatorisk deltakelse i storgrupper skal opprettholdes. Bakgrunnen for dette er at det da vil være mulig å få en sammenheng mellom de virtuelle arbeidsgruppene og storgruppene, at studentene fordeles jevnt på storgruppene og at man da forhindrer at det møter 100 studenter i én gruppe og 3 studenter i en annen. I tillegg slipper storgruppelederne det ubehagelige elementet det er å bortvise studenter som ikke tilhører gruppen. Ved at storgruppefremmøte fortsatt inngår i 75%-kravet er det flere elementer som inngår i beregningen, noe som gir studentene en større forutsigbarhet i forhold til å kunne fullføre de obligatoriske arbeidskravene i et kurs selv ved uforutsigbart fravær.

FORSLAG TIL VEDTAK

Dekan og fakultetsdirektør vil ut fra ovennevnte og vedlagte dokumenter invitere fakultetsstyret til å gjøre følgende

vedtak:

De obligatoriske arbeidskravene i emnene på 3. studieår endres i tråd med forslaget fra studieutvalget. Arbeidsgruppene bortfaller som obligatorisk arbeidskrav. Fakultetet vil likevel bidra i tilrettelegging for at studenter som ønsker det kan delta i frivillige grupper.

Følgende elementer skal inngå i beregningen av kravet til minimum 75 % deltakelse på obligatoriske arbeidskrav på 3. studieår:

- *Oppgaveskriving i Kark*
- *Kommentering av medstudenters besvarelser i Kark*
- *Fysisk fremmøte i storgrupper*

Utregningsmåten forblir uendret.

Kravet til bestått kursoppgave som selvstendig obligatorisk arbeidskrav består.

Ordningen skal evalueres etter studieåret 2011/2012.

Asbjørn Strandbakken
Dekan

Eivind Buanes
Fakultetsdirektør

Vedlegg:
Uttalelser fra Studieutvalget 1. juni 2011
Opprinnelig saksnotat fra JSU
Notat fra studieseksjonen

Vedlegg

Studieutvalget behandlet i sitt møte 1. juni følgende saker som skal videre til behandling i fakultetsstyret den 16. juni:

- Utkast til handlingsplaner for internasjonalisering, formidling og likestilling.
- Obligatoriske arbeidskrav m.v. på tredje studieår
- Utkast til revisjon av studieplanen og de utfyllende reglene for masterstudiet

Her følger Studieutvalgets uttalelse til fakultetetsstyret i disse sakene.

Handlingsplanen for internasjonalisering

Studieutvalget sluttet seg i all hovedsak til utkastet. Tiltaket som omtaler EU-rettens plass i studiet og Tom denne er adekvat, kan med fordel bygges ut, f.eks. ved at også menneskerettighetene og andre internasjonale rettsregler uttrykkelig omtales. Videre bør det kanskje gå tydeligere fram at når ansvaret ligger hos "kursansvarlig", betyr dette alle kursansvarlige.

Studieutvalget merket seg også at SU selv skal vurdere en rekke punkter. Utvalget imøteser en plan for behandlingen tidligst mulig i høstsemesteret.

Handlilngsplanen for formidling

Her har utvalget tre merknader:

- Mer aktiv bruk av Arbeidslivsdagen som kontaktarene for forskningsinteresserte studenter.

  Utvalget har ikke innvendinger mot dette punktet, men mener at det kan være vel så effektivt å bruke andre tiltak for å profilere fakultetet overfor studenter og alumni. Det vises til at på Arbeidslivsdagen må fakultetet konkurrere med svært mange andre interessenter om studentenes oppmerksomhet, slik at tiltak av en annen karakter eller til andre tider kan gi bedre muligheter til å nå fram.

- Økt bruk av sosiale medier.

  Dette punktet kan framheves og konkretiseres noe mer. Det ble likevel understreket at sosiale medier som informasjonskanal må koordineres med annen informasjon; det må kvalitetssikres og først og fremst brukes der sosiale medier framstår som godt egnet, sammenlignet med andre informasjonskanaler.

- Etablere et eget tidsskrift.

Dette er et forslag som Studieutvalget så som særlig interessant. Det ble vist til flere velkjente og prestisjefylte tidsskrifter av lignende karakter utenlands. Det ble framhevet at et slikt tidsskrift bør ha

en klar forskningsprofil, med fullverdig fagfellevurdering, og det kan med fordel ha en studentdrevet redaksjon. SU bad styret vurdere om dette punktet bør gis en klarere og mer forpliktende form.

Handlingsplanen for likestilling

- Det ble påpekt at handlingsplanen har en rekke mål og tiltak som i stor grad påvirkes av fakultetets alminnelige rekrutteringspolitikk. Dermed må handlingsplanen ses i sammenheng med rekrutteringspolitikken ellers. Studieutvalget savnet en mer utfyllende redegjørelse her.
- Når det gjelder kjønnsbalanse, pekte utvalget på at de framlagte tallene indikerer at balansen er i ferd med å bedres. Det kan derfor reises spørsmål om det er grunn til omfattende tiltak fra fakultetets side.
- Enkelte tiltak framstod som lite kjønnsspesifikke. For eksempel gjelder dette karriéreutvikling for ansatte med doktorgradskompetanse, kurs i opprykkssøknad, karriéreutvikling som tema i medarbeidersamtalene og enkelte andre.

Tredje studieår og obligatoriske elementer

Utvalget gikk inn for at det fortsatt skal være obligatorisk frammøte i storgruppene, men at arbeidsgruppene skal opphøre som obligatorisk. Arbeidsgruppene videreføres i ny skikkelse, etter samme mønster som for seminargruppene på fjerde studieår. Endringene bør evalueres etter ett år.

Revidert studieplan og studiereglement

Studieutvalgets uttalelse her gjelder i første rekke spørsmålet om det bør innføres et "tak" på frivillig gjentak av eksamen. Dette var det en del uenighet om. Etter drøftingene samlet SU seg om at det foreslåtte forbudet mot frivillig gjentak av førsteårsemner ikke bør fremmes for styret. Videre ble det enighet om at en eventuell regulering av dette bør begrenses til emnene på første til fjerde studieår, slik at det ikke blir noen begrensning for spesialemnene. Det var videre ulike meninger om et eventuelt tak bør være på fire eller fem, ev. flere, gjentaksforsøk.

I debatten om frivillig gjentak kom det også fram en del synspunkter av generell art. Ett synspunkt var at gjentaksmulighetene skaper gjentaksbehovet. Videre ble det framholdt at nye formelle begrensninger på gjentak må ledsages av en bevisst innsats for å skape en kultur for "økonomisering" med gjentaksforsøk allerede fra starten av studiet. Andre viste til mulige uønskede bivirkninger av strenge gjentaksreguleringer. Dette kan f.eks. være flere "strategiske" trekk og stryk, med sikte på å få adgang til kontinuasjonseksamen. Det kan i sin tur føre til enda mer trykk på kontinuasjonen.

Andre merknader:

- Det gikk ikke fram av forslaget når kandidatløftet skal avgis. Dette bør reguleres eksplisitt.
- Det bør innføres en frist for hvor lenge studenter kan vente med å ta ut vitnemål etter at graden er oppnådd. SU tok ikke standpunkt til om fristen bør være ett semester eller ett år, men i alle tilfelle bør den ikke overstige et år.
- Regelen om at det ikke gis fritak for obligatoriske arbeidskrav synes noe knapp, og bør bygges ut.
- Ellers framstår de foreslåtte tekstene som nokså kompliserte og lite tilgjengelige. Forenkling er ønskelig.

Vedlegg

Notat til SU
Forslag om endring i retningslinjer for Studieplan for mastergradsstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen

Innledning
Juridisk Studentutvalg (JSU) har blitt bedt om å utarbeide konkrete forslag til endringer som kan heve kvaliteten på studiemodellen ved Det juridiske fakultet. Studentutvalget har enstemmig kommet frem til at det første tiltaket bør være å fjerne kravene til obligatorisk oppmøte for studentene på tredje studieår.

Endringsforslaget og begrunnelse for forslaget
Studentene underlegges i løpet av de første tre studieårene forholdsvis strenge og omfattende krav til oppmøte, innlevering av skriftlige arbeid og kommentering. Kravene på første og andre studieår kan forsvares med at læringsutbyttet er stort, primært på grunn av den veiledning og kommentering som studentene får fra arbeids- og storgruppelederne.

På tredje studieår er situasjonen imidlertid ikke den samme. Studentene møter like strenge krav, mens arbeidsgruppene foregår uten deltagelse fra fakultetets side. Antallet tilbakemeldinger på innleverte skriftlige arbeid er betydelig redusert.

Vi forstår at studentene på dette stadiet bør lære å arbeide mer selvstendig når man har kommet så pass langt i studiet. Likevel fremstår dagens ordning som en lite tilfredsstillende mellomløsning.

I realiteten tvinges studentene til å møte opp på et tidspunkt gitt av fakultetet for å delta i kollokvie med andre studenter uten faglig input fra fakultetsansatte overhodet. En kollokvie er per definisjon frivillig og organiseres best av deltakerne selv. JSU mener at studentene på tredje studieår selv bør få velge når man vil arbeide med en oppgave, med hvem, og på hvilken måte.

Vi kan heller ikke se at hensynet til kvalitetssikring gjør seg gjeldende. Fra fakultetets side skjer det ingen kontroll med hvordan arbeidsgruppene fungerer, eller hvorvidt studentene i det hele tatt er tilstede og arbeider aktivt med faget.

Nå det gjelder storgruppene, vet Studentutvalget at mange studenter har stort utbytte av disse. Vi tror de fleste vil møte opp selv om de ikke må. Uansett er det ingen gode grunner til å straffe de som av personlige eller faglige grunner velger å ikke gjøre det.

JSU ønsker imidlertid å beholde kravet til obligatoriske innleveringer og kommentering slik det er i dag. Det er nettopp den jevnlige skrivetreningen som kvalitetssikrer bergensstudentene og som på sikt vil gjøre oss til gode jurister. Og det er neppe tvil om at langt færre vil få denne treningen hvis også det skriftlige arbeidet gjøres frivillig. Det er hensiktsmessig at kommentering i Kark foregår i de samme arbeidsgruppene som var på andre studieår. Vårt forslag innebærer derfor at arbeidsgruppene videreføres i rent elektronisk form.

Konsekvensutredning
Slik ordningen er i dag, kan arbeidsgruppesamlingene på tredje studieår fort bli en hvilepute for studentene. Mange støtter seg for mye til de andre medlemmene, bidrar lite til

gruppediskusjonen og blir i stedet sittende og notere det som blir sagt. Dette er uheldig både for den enkeltes læringsutbytte og for læringsmiljøet i gruppen.

Uten en fast arbeidsgruppe må studentene selv ta initiativ til å samarbeide om å løse oppgavene. Når man nærmer seg det utdannelsesnivå som på andre fakultet kvalifiserer til en bachelorgrad må dette anses som en viktig evne hos en student.

Det er også grunn til å tro at interaksjonen mellom studentene i tiden etter innlevering vil bli mer givende. Det fremstår som langt mer interessant og utfordrende å lese og kommentere medstudentenes oppgaver når man ikke på forhånd har kommet frem til én løsning i fellesskap. Med dagens ordning blir kommenteringsrunden fort en gjentagelse av den diskusjonen som fant sted på gruppen.

Studentutvalget tror at det faglige utbyttet og medfølgende kvalitetssikring er langt høyere ved å skrive eller kommentere, enn ved å møte på en gruppe uten veiledning. Ved å fjerne kravet til oppmøte sikrer fakultetet at studentene får langt større grad av skrivetrening dersom kravet er innfridd, fordi man ikke kan kompensere for en manglende innlevering ved å møte på en gruppe.

Obligatorisk deltakelse beregnes som gjennomsnittet av en students oppmøte på gruppesamlinger, innlevering og kommentering. For å få kursgodkjenning, må studenten ha deltatt i minst tre fjerdedeler av obligatoriske arbeidskrav, jf Studieplanen § 3-2. Det er med dagens ordning mulig å tilfredsstille kravet med en mindre andel levering eller kommentering mot en stor andel oppmøte.

Til sist kan det påpekes at studiemodellen med en slik endring vil få en mer naturlig oppbygning. I dag går studentene fra tredje år med krav til både oppmøte og innlevering, til fjerde år hvor begge krav er fjernet. Ved å avskaffe oppmøteplikten på tredje år og samtidig beholde innleveringskravet, oppnår fakultetet en mer naturlig overgang til den siste delen av mastergradsstudiet.

Forslaget vil dessuten, så langt Studentutvalget kan se, frigjøre ressurser hos administrasjonen da det ikke lenger er nødvendig å sette opp rom og tider for oppmøte, samt at behovet for loggføring av oppmøtelister bortfaller.

Forslag til regelendring i Retningslinjer for utrekning av obligatorisk deltaking, jfr. § 3-2 i Studieplanen for masterstudiet

2) For oppmøte og levering og kommentering av oppgåver m.m. som ikke skal telje med som grunnlag for karakteren, skal deltakinga reknast slik:

Gjennomsnittet av prosentvis oppmøte på arbeidsgruppemøte og storgruppemøte (sett under eitt), prosentvis innlevering av oppgåvesvar og prosentvis kommentering av 2 oppgåvesvar per arbeidsgruppeoppgave skal være minst 75. <u>På tredje studieår reknast kun innlevering av oppgåvesvar og kommentering av 2 oppgåvesvar per arbeidsgruppeoppgave.</u> Det er kun fullstendig oppfylte aktivitetskrav som inngår i grunnlaget for utrekninga.

Vedlegg

NOTAT TIL SU

OBLIGATORISKE ARBEIDSKRAV PÅ 3. STUDIEÅR VED MASTERGRADSSTUDIET I RETTSVITENSKAP VED UiB

Innledning

De obligatoriske elementene på 3. studieår har tre bestanddeler: oppgaveskriving, kommentering av medstudenters oppgaver og fremmøte i grupper (stor- og arbeidsgrupper), som beskrevet i de respektive emnebeskrivelsene[1]. (I tillegg er det krav om bestått obligatorisk kursoppgave. Den obligatoriske kursoppgaven behandles ikke i det videre. Dette notatet har fokus på de obligatoriske arbeidskravene som inngår i 75 %-kravet til deltakelse):

> **Obligatoriske arbeidskrav**
> 1. Gruppemøter, oppgaveskriving og kommentering er obligatorisk. Utregningen av deltakelsen blir gjort som fastsatt i "Retningslinjer for utregning av obligatorisk deltakelse"[2].
> 2. I løpet av kurset skal en obligatorisk oppgave besvares og leveres inn. Tidsramme og ordgrense angis i kurset. Besvarelsen må være godkjent før studenten kan avlegge avsluttende eksamen i emnet.
> 3. Underkjente elementer i de obligatoriske arbeidskravene kan ikke gjentas før ved neste kurs.
> 4. Kursgodkjenning foreldes ikke.

For å få et kurs godkjent, må studentene ha en deltagelsesprosent på minimum 75 %, jamfør Studieplanens[3] § 3-2. Godkjenning av kurs. Obligatoriske prøver under kurset:

> 1. Hvis ikke annet er bestemt i studieplanen, er det et vilkår for å få godkjent et kurs at studenten har deltatt i minst tre firedeler av obligatoriske arbeidskrav, og oppfylt de kravene som er fastsatt i planen for kurset når det gjelder innlevering av kursoppgaver, muntlige presentasjoner og deltaking i andre kursaktiviteter. Dette gjelder selv om manglende deltakelse skyldes hindringer som studenten ikke kan lastes for. Det er også et vilkår for godkjenning av kurs, at studenten har gyldig eksamensmelding i emnet på eksamenstidspunktet det aktuelle semesteret.

Kravet om obligatorisk fremmøte i arbeids- og storgrupper har vært gjenstand for diskusjon i flere sammenhenger, og tas regelmessig opp i referansegruppemøtene som avholdes for hvert kurs som inngår i studieåret. En tilbakevendende kritikk av dagens ordning er at de samme rigide krav til frammøte benyttes her som på de to første studieårene, uten at studentene får faglig oppfølging fra vitenskapelig personale.

Som en følge av dette har faglig ledelse, pedagogisk rådgiver Lars Skjold Wilhelmsen og studieadministrasjonen ved Det juridiske fakultet i flere omganger arbeidet med å evaluere ordningen med obligatorisk fremmøte på tredje studieår, og blant annet vurdert om det fins

---

[1] Se for eksempel http://www.uib.no/emne/JUS131#emnebeskrivelse. De obligatoriske kravene er identiske for alle emnene, med unntak av JUS134 der punkt 2 er utelatt, i og med at emnet ikke har obligatorisk kursoppgave.

[2] http://www.uib.no/jur/utdanning/reglement-og-prosedyrer/prosedyrer-i-utdanningssaker-ved-det-juridiske-fakultet/obligatorisk-deltakelse-i-undervisning-ved-det-juridiske-fakultet

[3] http://www.uib.no/jur/utdanning/reglement-og-prosedyrer/reglement-i-utdanningssaker-ved-det-juridiske-fakultet/studieplan-for-mastergradsstudiet-i-rettsvitenskap-ved-universitetet-i-bergen

alternativer til eller forbedringsmuligheter for dagens ordning. Vi vil i dette notatet ikke eksplisitt omtale alle forslag som har vært vurdert opp gjennom årene.

Juridisk studentutvalg (JSU) har også grepet tak i problemstillingen, og har utarbeidet notatet *Forslag om endring i retningslinjer for Studieplan for mastergradsstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen.*

I nevnte notat lanserer JSU grovt skissert tre forslag:

1. Ordningen med fremmøteplikt og fakultetsstyrt arbeidsgruppeorganisering avvikles
2. At man likevel beholder arbeidsgruppeinndelingen i "elektronisk form", slik at studentene fortsatt kan levere oppgaver og kommentere i Kark
3. At storgruppeundervisningen opprettholdes, men uten krav om obligatorisk ,slik at disse gruppene får samme form som seminargruppene på 4. studieår.

De ovennevnte endringsforslagene krever en gjennomgang av problemstillinger som kan komme opp i forbindelse med en eventuell endring i organiseringen. En del av disse problemstillingene vil bli presentert i de følgende avsnitt.

1. Ingen arbeidsgrupper med fremmøteplikt?

JSU skriver under "Endringsforslaget og begrunnelse for forslaget" at

> *"En kollokvie er per definisjon frivillig og organiseres best av deltakerne selv. JSU mener at studentene på tredje studieår selv bør få velge når man vil arbeide med en oppgave, med hvem, og på hvilken måte."*[4]

Fakultetet betegner gruppemøtene som "En heldig konsekvens av studieordningen"[5], blant annet med bakgrunn i at studentene tidlig integreres i et akademisk/sosialt miljø. For å gjøre overgangen til selvstyrte grupper litt lettere for studentene, har fakultetet de senere årene videreført arbeidsgruppesammensetningene fra 2. studieår til 3. studieår (ved oppstart av studieordningen var tanken at studentene skulle delta i helt nye arbeidsgrupper hvert studieår, de tre første årene). Noen studieår har fakultetet også tilbudt egen forelesning med tips og råd til hvordan studentene burde legge opp arbeidet i de selvstyrte gruppene. Prinsipielt er det likevel ikke utenkelig å la tredjeårsstudentene organisere en "alternativ" arbeidsgruppevirksomhet på egen hånd, og fakultetet undervurderer på ingen måte studentenes kapasitet til å påvirke og skape sitt eget læringsmiljø og -metoder.

JSU beskriver følgende scenario i sitt notat:

> *"Uten en fast arbeidsgruppe må studentene selv ta initiativ til å samarbeide om å løse oppgavene. Når man nærmer seg det utdannelsesnivå som på andre fakultet kvalifiserer til en bachelorgrad må dette anses som en viktig evne hos en student."*[6]

---

[4] Forslag om endring i retningslinjer for Studieplan for mastergradsstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen, s. 1

[5] Det juridiske fakultets utdanningsmelding 2010, s. 6: http://www.uib.no/filearchive/jus-utdanningsmelding-2010.pdf

[6] Forslag om endring i retningslinjer for Studieplan for mastergradsstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen, s. 2

Ovennevnte argumentasjon er det lite å utsette på, men vi finner det verd å merke seg at såfremt man åpner for JSUs forslag om å avvikle alt obligatorisk gruppefremmøte, samtidig forutsetter at samtlige 350 studenter har et nettverk av medstudenter på samme kull og en livssituasjon som tilsier at de har mulighet til å opprette en egen kollokviegruppe. Det er rimelig å anta at dette ikke er tilfelle.

Fakultetet anser det som svært viktig at alle studenter skal ha et tilbud om deltagelse i grupper, slik at de ikke faller utenfor det faglige opplegget som følge av et beskjedent utbygd nettverk.

Hvis det skulle komme til en situasjon der den obligatoriske arbeidsgruppeordningen avvikles, bør det samtidig foreligge et tilbud som forhindrer at studenter blir stående uten muligheter for deltagelse i faglige aktiviteter så som kollokvier. Her kan det være en mulighet å opprette en form for påmeldingsbaserte grupper etter mønsteret fra 4. studieår, og deretter organisere/justere antall grupper ut fra interessen.

2. "Elektroniske" arbeidsgrupper

> *"JSU ønsker imidlertid å beholde kravet til obligatoriske innleveringer og kommentering slik det er i dag. Det er nettopp den jevnlige skrivetreningen som kvalitetssikrer bergensstudentene og som på sikt vil gjøre oss til gode jurister. Og det er neppe tvil om at langt færre vil få denne treningen hvis også det skriftlige arbeidet gjøres frivillig. Det er hensiktsmessig at kommentering i Kark foregår i de samme arbeidsgruppene som var på andre studieår. Vårt forslag innebærer derfor at arbeidsgruppene videreføres i rent elektronisk form."*[7]

Studieseksjonen ser det som særdeles viktig at studentene på 3. studieår opprettholder skrivehyppigheten og fortsetter å utvikle sine skriveferdigheter. I tillegg gir kommentering av medstudenters besvarelser verdifull erfaring i vurdering og analyse av andres skriftlige argumentasjon. Skulle JSU sitt endringsforslag om bortfall av arbeidsgrupper bli en realitet, vil opprettholdelse av virtuelle arbeidsgrupper i Kark være en ordning studieseksjonen anbefaler, blant annet fordi det vil være med på å opprettholde ett av de mest særegne og positive trekkene ved studieordningen.

3. Storgruppeundervisningen

JSU tar også opp storgruppeundervisningen i sitt notat:

> *"Nå det gjelder storgruppene, vet Studentutvalget at mange studenter har stort utbytte av disse. Vi tror de fleste vil møte opp selv om de ikke må. Uansett er det ingen gode grunner til å straffe de som av personlige eller faglige grunner velger å ikke gjøre det."*[8]

I forslaget ligger det altså et ønske om å beholde storgruppeundervisningen, men avvikle fremmøteplikten.

---

[7] Forslag om endring i retningslinjer for Studieplan for mastergradsstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen, s. 1

[8] Forslag om endring i retningslinjer for Studieplan for mastergradsstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen, s. 1

SU-sak 37-07/08[9] kan være nyttig for å belyse noen problemstillinger knyttet til ovennevnte forslag. I denne saken beskrives en situasjon der det på 1. til 3. studieår ble et omfattende problem at studenter møtte på storgrupper som passet dem tidsmessig, uavhengig av hvilken gruppe de selv egentlig tilhørte. Praksisen var særlig problematisk i forbindelse med 3. studieår:

> *"[På tredje studieår] ser studentene på storgruppeundervisningen som enda viktigere enn de to forutgående årene da de ikke har arbeidsgruppeledere. Dette har resultert i at noen studenter "shopper" storgrupper etter den storgruppelederen de synes er best, mens andre går på flere storgrupper med ulike storgruppeledere, for å få med seg mest mulig."*

Konsekvensen ble som følger:

a) enkelte gruppemøter ble fylt langt utover det som må anses for å være faglig forsvarlig, mens andre grupper var tilsvarende dårlig besøkt
b) studenter som faktisk tilhørte de gruppene som ble overfylt uttrykte sterk misnøye med at de måtte komme en halv time før tiden for i det hele tatt å få en sitteplass i sitt eget gruppemøte
c) storgruppelederne formidlet at *"ekstra-studentene i en storgruppe ikke bidrar til den faglige diskusjonen, da de forholder seg taus"*, samt at de opplevde eventuelle bortvisninger av studenter fra andre grupper som ubehagelig[10].

og

d) beregningen av fremmøte ble uforholdsmessig komplisert og la beslag på store administrative ressurser.

Følgende ble vedtatt:

1. Tillegg i studieplanens § 3-2 – nytt punkt 6
   1. Alle studenter skal møte på den arbeids- og storgruppen de er tildelt av fakultetet.
   2. Gyldig fremmøte registreres kun i den gruppen studenten er tildelt.
   3. Studenter kan, når tungtveiende særlige grunner foreligger, søke om å få møte i annen gruppe enn sin egen.
      a. Slik søknad skal rettes til administrativt studieårsansvarlig senest dagen før gruppemøtet.
      b. For at fremmøtet skal registreres, må vedtak i original medbringes til gruppemøtet og fremvises uoppfordret til arbeids- og/eller storgruppeleder.

2. Studentene oppfordres til å melde fra til studieårsansvarlig dersom de ikke er tilfreds med undervisningen som tilbys.

3. SU ber om ny sak om lærerevaluering utover det som foregår i referansegruppemøtene. [11]

På fjerde studieår ser man noe av den samme tendensen i forbindelse med seminarundervisningen, der det ikke er obligatorisk fremmøte. Studentene må melde seg på gruppeundervisningen for å sikre en viss balanse gruppene imellom. Tross denne påmeldingsplikten fungerer ikke fordelingen på de ulike seminargruppene optimalt. I en intern rapport om generelle utfordringer på 4. studieår beskriver studieårsansvarlig Linda Raftevoll hvordan seminargruppeundervisningen fungerer. Raftevoll beskriver en situasjon der hun får tilbakemeldinger fra fjerdeårsstudenter om at seminargruppene er overfylte.

---

[9] http://www.jur.uib.no/OmFak/studieutvalget/Referat/protokoll_jan08.pdf

[10] http://www.jur.uib.no/OmFak/studieutvalget/Referat/protokoll_jan08.pdf, s. 25: *Studenters fremmøte på arbeids- og storgrupper*

[11] http://www.jur.uib.no/OmFak/studieutvalget/Referat/protokoll_jan08.pdf, s. 2-3

Dette skyldes i stor grad at studenter som mener den gruppen de er tildelt er mindre bra enn andre, gjerne deltar på en annen gruppe enn den de er påmeldt til. Dette fører i sin tur til overfylte grupper og misnøye blant studenter som faktisk er medlemmer i den aktuelle i gruppen.

Med de ovennevnte faktorer som bakteppe er det grunn til å anta at man ved en fjerning av frammøteplikten vil kunne komme til å få en lignende situasjon på tredje studieår. De mest markante ulempene er at dette vil skape en spent undervisningssituasjon som legger i overkant mye press på storgruppelederne, og i tillegg vil forringe den enkelte students faglige utbytte av undervisningen.

Det forutsettes at JSU ønsker å videreføre storgruppeledernes kommentering av arbeidsoppgavene. I dagens ordning fungerer kommenteringen som følger:

- Studentene leverer oppgave kl. 08.00 onsdag morgen og skal kommentere to medstudenters besvarelser innen torsdag kl. 08.00.
- Etter at studentene er ferdig med sin kommentering er det storgruppelederne som skal kommentere én oppgave per arbeidsgruppe hver gang. Dette betyr at hvis storgruppeleder har to storgrupper, så må h*n kommentere seks oppgaver hver gang - tre fra hver storgruppe.

Konsekvensen av at det kun er én oppgave i hver arbeidsgruppe som kommenteres hver gang er at ikke alle studenter får kommentert oppgave av faglig ansatt i løpet av et kurs.

Vi prøver likevel å sikre en mest mulig rettferdig fordeling av kommentarer fra storgruppeleder i løpet av studieåret. Dette gjøres ved hjelp av et kommenteringsskjema, der storgruppelederne i det enkelte kurs krysser av for hvilke studenter vedkommende har kommentert. Skjemaet videresendes til storgruppelederne i det påfølgende kurs, slik at de har oversikt over hvem som allerede har fått kommentarer, og skal prioritere studenter som ikke har fått noe så langt. På denne måten opprettholdes en viss likefordeling av kommentarer i løpet av studieåret.

Ved avvikling av faste storgrupper, må storgruppelederne etter JSU sitt forslag få tildelt x antall virtuelle arbeidsgrupper i Kark som de skal kommentere. Det som da kan være problematisk er at storgruppeleder ikke vet om studentene i sine arbeidsgrupper er de som møter i de fysiske storgruppemøtene. Så hvis storgruppeleder ser noen tendenser i skrivingen hos enkelte grupper i Kark som det vil være naturlig å diskutere videre i storgruppemøtene, så har vi ingen garanti for at studentene det gjelder faktisk er til stede og får dette med seg.

4. Ang. forslag til regelendring

JSU foreslår i sitt notat følgende regelendring:

"2) For oppmøte og levering og kommentering av oppgåver m.m. som ikke skal telje med som grunnlag for karakteren, skal deltakinga reknast slik:
Gjennomsnittet av prosentvis oppmøte på arbeidsgruppemøte og storgruppemøte (sett under eitt), prosentvis innlevering av oppgåvesvar og prosentvis kommentering av 2 oppgåvesvar per arbeidsgruppeoppgave skal være minst 75. <u>På tredje studieår reknast kun innlevering av oppgåvesvar og kommentering av 2 oppgåvesvar per arbeidsgruppeoppgave.</u> Det er kun fullstendig oppfylte aktivitetskrav som inngår i grunnlaget for utrekninga."[12]

Et forslag om at det på tredje studieår kun skal være innleveringer og kommenteringer som inngår i fremmøteberegningen har relativt store konsekvenser når det gjelder den enkelte students mulighet til å oppfylle fremmøtekravene (se Studieplanens § 3-2. Godkjenning av kurs. Obligatoriske prøver under kurset).

I og med at beregningsgrunnlaget blir så redusert, vil noen få sykedager gi seg kraftige utslag, og da særlig med tanke på kurs som har relativt få oppgaver. Her kan JUS134 Rettshistorie og komparativ rett, der man kun har 3 oppgaveinnleveringer og 3 kommenteringer, fungere som eksempel:

2 av 3 oppgaver levert: 2x 100 / 3 = 66,67 %

2 av 3 oppgaver kommentert: 2x 100 / 3 = 66,67 %

66,67 + 66,67 = 133,4 / 2 = 66,7 % deltakelse = obligatoriske arbeidskrav er ikke godkjent

Dette betyr at en student, hvis vedkommende er uheldig og for eksempel er syk tirsdag til torsdag og dermed verken får levert oppgave eller kommentert, ikke vil få kurset godkjent, selv om han/hun har møtt på samtlige frivillige kollokvie- og storgrupper. Det kan i denne sammenheng bemerkes at en legeattest eller lignende ikke vil gi studenten muligheter til å oppfylle kravene i ettertid eller på alternativt vis, annet enn i ytterst få og spesielle tilfeller.

Det er rimelig å anta at et resultat av dette er at flere studenter blir å miste eksamensretten enn før, og at studieseksjonen vil oppleve en større pågang fra studentene med søknad om tilrettelagt studieplan for det enkelte emne.

5. Sluttkommentar

Fakultetet har, som tidligere nevnt, i flere omganger foretatt evalueringer av og revurdert fremmøteordningen på 3. studieår. Vi ønsker å berømme JSU for gode innspill og et gjennomarbeidet notat. Studieseksjonen vil likevel understreke at det, som beskrevet ovenfor i dette notatet, er flere problemstillinger som må drøftes grundig i forhold til konsekvensene for studentene, før en endring kan innføres.

Vi ber om at Studieutvalget diskuterer og tar standpunkt til de ovenfor nevnte problemstillingene i behandlingen av JSU sitt notat.

[12] Forslag om endring i retningslinjer for Studieplan for mastergradsstudiet i rettsvitenskap ved Universitetet i Bergen, s. 2